

Lena Bjugger

Ett ledningsschakt på Åskloster 1:1

Halland, Ås socken, Fastigheten Åskloster 1:1, RAÄ 190

Undersökningsår: 2012

KULTURMILJÖ
HALLAND

KULTURMILJÖ HALLAND

Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2014.

Arkeologisk förundersökning 2012.

Layout: A. Andersson.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

Redovisning av utförd arkeologisk undersökning

Fält med grå bakgrund och fet ram är obligatoriska för redovisning till FMIS.
För anvisningar, klicka på rubrikerna och länkar på sidan 2.

Geografiska och administrativa uppgifter

Län	Kommun	Landskap
Halland	Varberg	Halland
Socken/Stad	Kartblad	Fastighet/kvarter
Ås	061 06 (6B 0g) SÖ	Åskloster 1:1

Beslutande länsstyrelse	Länsstyrelsens dnr	Beslut enligt KML	Datum för beslut
Länsstyrelsen, Halland	431-5388-12	Arkeologisk förundersökning enligt 2 kap. 13§ KML	2012-07-17

Undersökningens art och omfattning

Undersökarens dnr/projektnr	Typ av undersökning/åtgärd	Fältarbetstid start	Fältarbetstid slut
2012-303	Arkeologisk förundersökning	2012-07-31	2012-07-31
Undersökande/ansvarig organisation	Ansvarig person	Typ av exploatering	
Kulturmiljö Halland, Stiftelsen Hallands länsmuseum	Lena Bjuggner	Ledningsarbete	
Uppdragsgivare/exploatör	Antal arbetsdagar	Beräknad rapporttid	Total faktisk kostnad
Sture Johansson	1		

Beräknat	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
	Yta, ext (m ²)	Yta (m ²)	Volym (m ³)	Schakt (m)	Timmar, grov	Timmar, arkeolog	Timmar, maskin
Undersökt		19,5					

Berörda RAÄ-nr/tillfällig arbetsidentitet (objektnr)

190

Datering

Medeltid, nyare tid

Rapport inkommer senare ☐ Ja ☒ Nej

Sammanfattning av undersökningsresultaten och förslag till fortsatta åtgärder

Sammanfattning av undersökningsresultaten

Inför nedgrävning av en rörledning från huvudbyggnaden på fastigheten Åskloster 1:1 gjordes en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning (fig 1). Ingreppet skedde på den plats där lämningar från Ås kloster har påträffats under åren 2011-2013. Villkoret med förundersökningen var att förlägga röret i ett äldre befintligt schakt för att minimera ingreppet. Schaktet var 0,7 - 1,1 meter brett i markytan och cirka 0,6 meter i bottenytan (fig 2). Djupet var i öster 0,6 meter och i väster, vid en befintlig brunn, cirka 1 meter. Schaktningen påbörjades vid stenmurens västra sida där ett litet schakt öppnades upp. Likaså gjordes samma ingrepp öster om densamma och röret tunnades under muren, så att den senare inte skadades. Cirka 1,5 meter väster om muren påträffades en större sten (K10460, fig 3 och 5). Söder om denna, stack en kluven sten (K10473) ut ur den södra sektionen med en plan sida mot norr. Cirka en meter väst därom fanns ytterligare en liknande sten (K10481) i den södra sektionen. Ytterligare två stenar stack upp ur schaktbotten (K10490, 10497). De kan ha ingått i en mur, eventuellt grunden till koret, men detta gick inte att fastställa då stenarna inte togs fram i sin helhet. I den södra sektionen väster om, fanns en tuktad sten, med kalkbruk och en fastmurad tegelsten, som var tydligt rubbad ur läge (ej inmätt). Inga av stenarna grävdes bort. 5,5 meter väster om muren drogs schaktet i gamla omgrävda massor, men inte öster om (streckad linje 10505). Här var matjorden uppblandad med tegelkross och lagret har tillkommit efter klostertid. I schaktmassorna fanns också raseringsmaterial i form av mur- och formtegel. Totalt tillvaratogs 11 fragmenterade röda tegelstenar, varav ett murtegel, med intryck (tass- eller finger-), 10 formtegel varav en mittpoststen och en med rester av puts (fig 6). Inom en 1,3 kvm stor yta i den västra delen, påträffades under matjorden, ett par cm tjock finsandlager och därunder brun humös sand (yta K10575). Det fanns emellertid en yngre nedgrävning i den södra sektionen och rörschaktet sköts därför mot söder, in i denna, för att inte skada lagren. Väster om lagren var schaktet söndergrävt av nedgrävningar (rörschakt) från 1900-talet. Schaktet kunde alltså inte helt förläggas i gammalt rörschakt, men ingreppet minimerades i öster där schaktdjupet var minst.

Förslag till fortsatta åtgärder

Rörledningen hade en planerad fortsättning mot ekonomibyggnaderna i öster, där en septiktanken skulle placeras. Detta skulle ske vid ett senare tillfälle, men så har inte skett. Tillståndet för schaktningen har gått ut. Då lämningar både från medeltid och möjligen också nyare tid kan finnas i området öster om muren gör Kulturmiljö Halland bedömningen att vid nya ingrepp, under mark i detta område, krävs länsstyrelsens tillstånd.

Lena Bjuggner

(Underskrift)

(Datum)

Uppgifter om lägesbestämning

Mätmetod	Kommentar kring inmätning Det västra schaktet mättes in med totalstation, det östra mättes in manuellt och digitaliserades i efterhand.
Totalstation	
Skala	
Medelfel vid inmätning	

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till RAÄ](#)

[Anvisning för leverans av lägesuppgifter till länsstyrelse](#)

[Anvisning för objekttabell för enkel lämningstyp](#)

[Anvisning för objekttabell för sammansatt lämningstyp](#)

[Anvisning för antikvarisk bedömning, skadestatus och undersökningsstatus](#)

[Anvisning för beskrivning](#)

[Anvisningar för bilaga Objekttabell för särskild utredning](#)

Ifylld blankett skickas till: fmisreg@raa.se

Kontaktuppgifter: e-post: fornsok@raa.se, tel: 08 - 5191 8571 må - fre 9.00 - 11.30

Objekttabell för enkel lämningstyp

Vid särskild utredning och vid undersökning som omfattar många olika objekt kan istället bilagan **Objekttabell för särskild utredning** användas, där samtliga objekt redovisas i samma tabell.

RAÄ-nr 190		Tillfällig arbetsid. (obj.nr)		Osäker position ☐ Ja ☒ Nej		Osäker utbredning ☒ Ja ☐ Nej		Lägsta nivå (möh) 7	Högsta nivå (möh) 8
Antikvarisk bedömning Fast fornlämning			Skadestatus Välbevarad			Undersökningsstatus Delundersökt			
Antal 1	Lämningstyp Kloster	Egenskapsvärde		Egenskapsvärde			Egenskapsvärde		
Beskrivning 5 stenar varav tre tuktade. En sjätte sten, som var rubbad ur läge, hade på sidan och ovensidan rester av kalkbruk och tegelfragment. Inga av stenarna grävdes fram helt. Två lager som inte var omgrävda; ett sandlager och ett lager som innehöll humös sand. Fynd: 10 formtegel, 1 murtegel ----- Västra schaktet, stenar, lager och gräns för omrörda/ej omrörda massor är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis (Ås2011148U). Fynden har tilldelats HM 28662:308-318. Digitala fotografier har nummer 2013-17 med undernummer 189-194. Ritningar har HMAK-nummer 4399:53-57									

Fig 1. Schaktets läge sydost om huvudbyggnaden till Åskloster 1:1. Skala 1:10 000.

Fig 2. Ledningsschaktet i relation till befintlig stenmur (digitaliserad), huvudbyggnad och ekonomibyggnader. Skala 1:800.

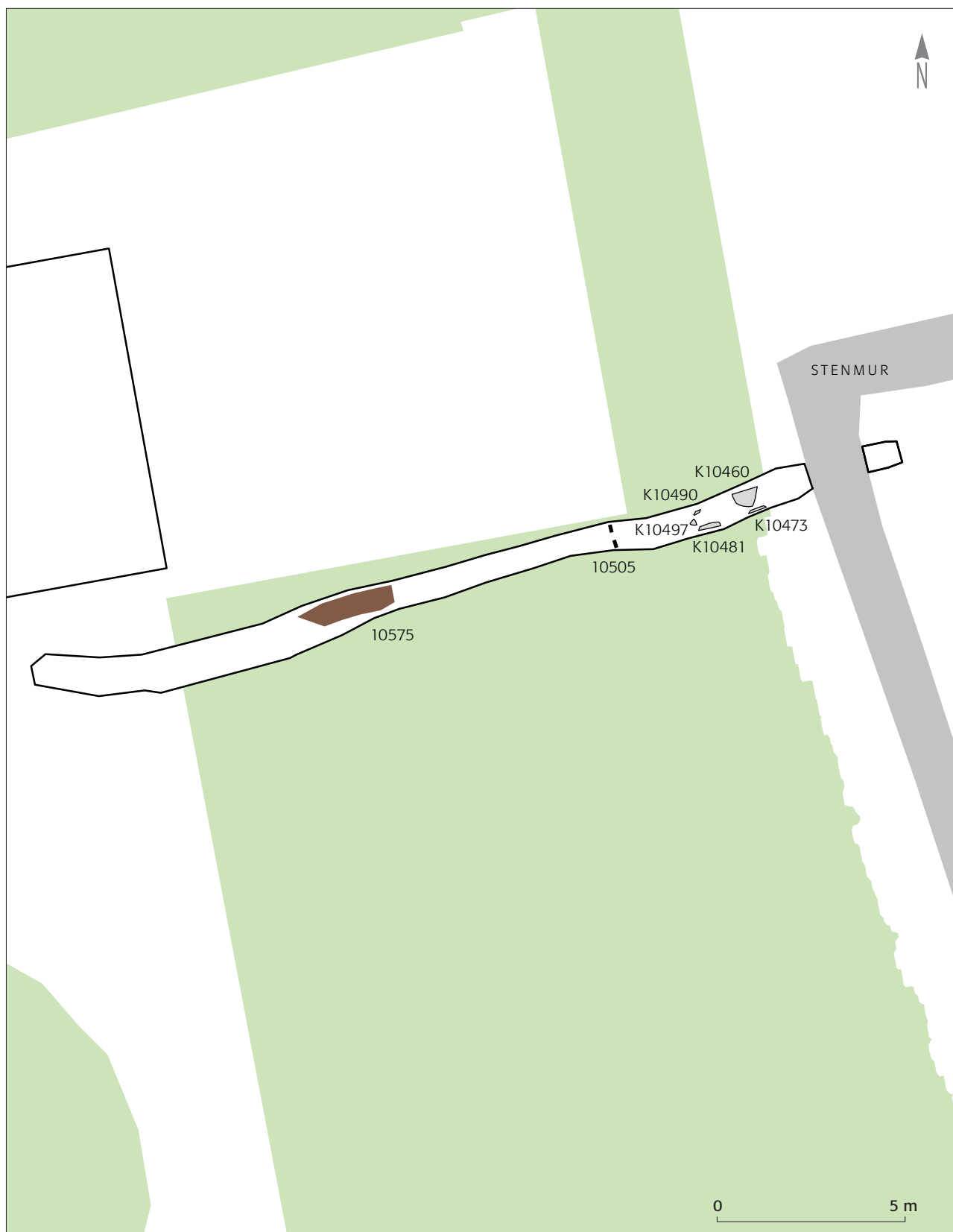

Fig 3. Stenar och lager (yta 10575) i väster samt gräns (10505) mellan omgrävda och icke omgrävda massor. Skala 1:150.

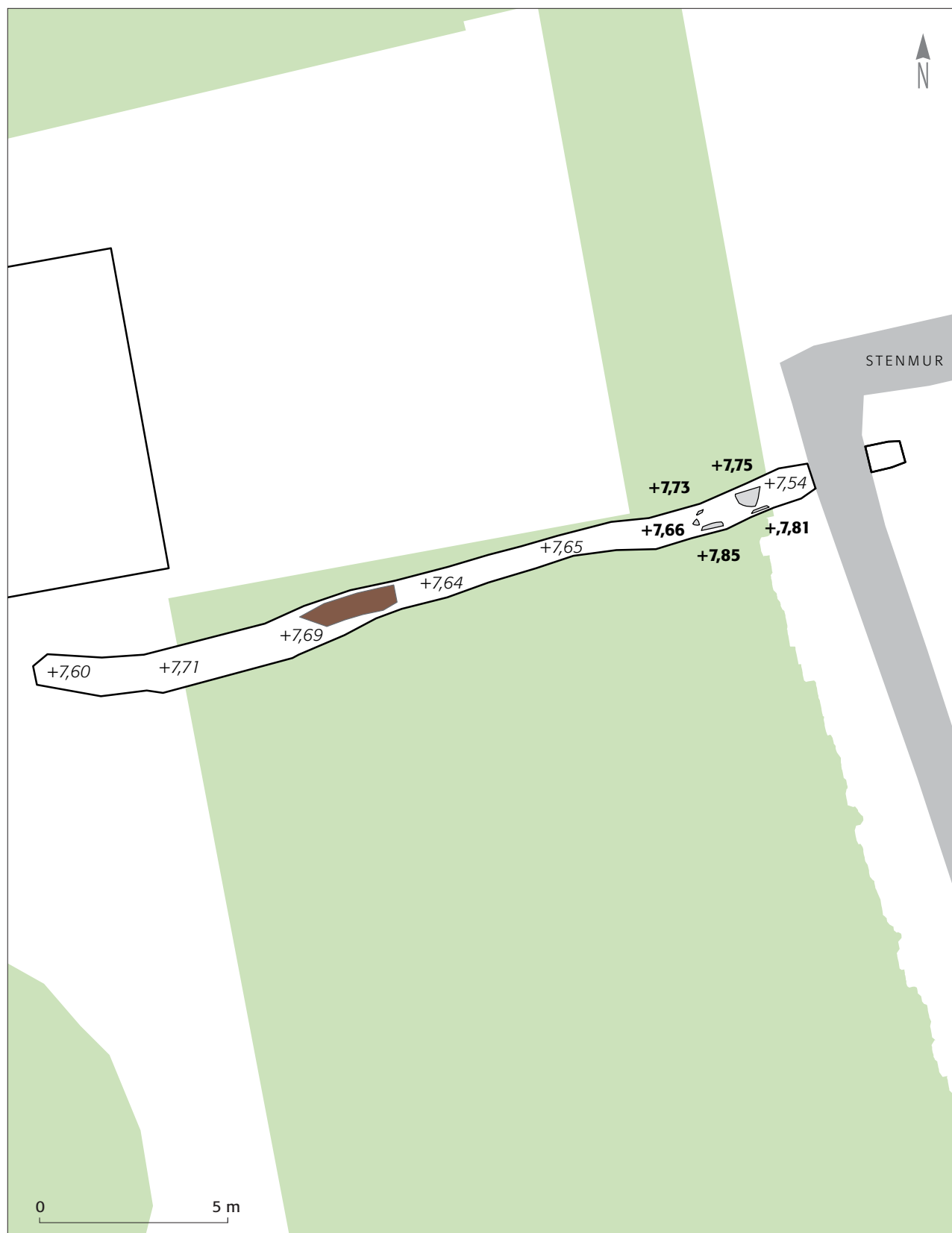

Fig 4. Stenarnas toppnivå (meter över havet) är markerade med fetstil och nivån på schaktbotten med kursiva siffror. Skala 1:150.

Fig 5. Schaktet med stenarna, K10460 och K10473 samt det nya röret. Mot ost. Fotograf: Lena Bjuggner (fotonr 2013-17-191).

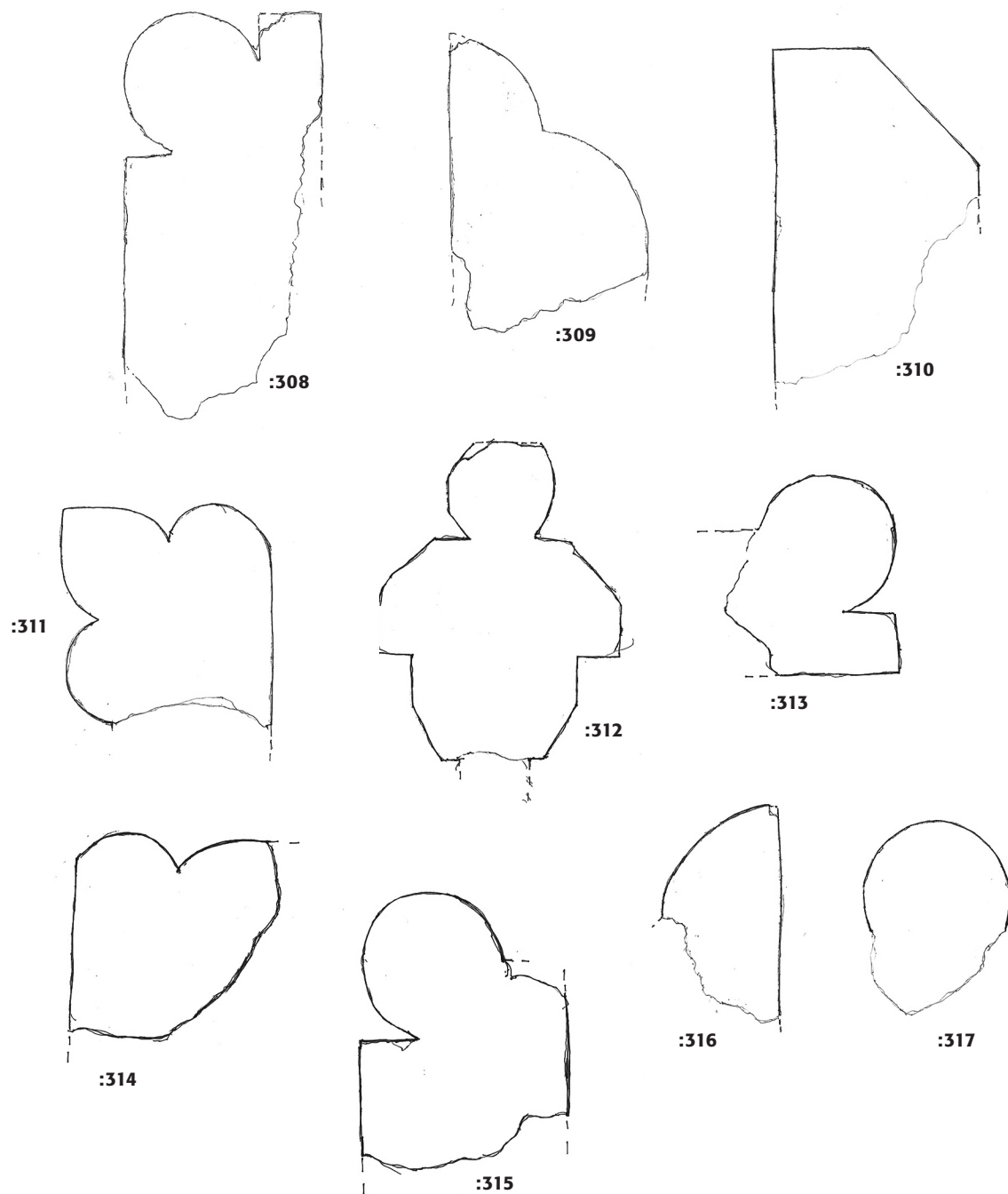

Fig 6. Tillvarataget formtegel, ritade av Lena Bjuggner och Erik Rosengren. Skala 1:4.

Bilagor

Bilaga 1

Ritningsförteckning

HMAK 4399:53–57

Ritningsnummer	Objekt	Skala
HMAK 4399:53	Fyndteckning. Formtegel HM28662:308, :309.	1:1
HMAK 4399:54	Fyndteckning. Formtegel HM28662:310, :311.	1:1
HMAK 4399:55	Fyndteckning. Formtegel HM28662:312, :313, :314.	1:1
HMAK 4399:56	Fyndteckning. Formtegel HM28662:315	1:1
HMAK 4399:57	Fyndteckning. Formtegel HM28662:316, :317	1:1

Bilaga 2

Fyndlista

Acc.nr.:HM 28662:308–318

Landskap:Halland

Socken:Ås

Fornlämningsnummer:RAÄ 190

Undersökningsår:2012

Undersökningstyp:Arkeologisk förundersökning

Fastighet:Åskloster 1:1

Fyndnr.	Material	Sakord	Antal	Fragmenteringsgrad	Anmärkning
308	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött, rester av puts
309	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött
310	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött
311	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött
312	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött, mittpost fönster, rester av puts
313	Bränd lera	Tegel	1	F	Formtegel, rött
314	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött
315	Bränd lera	Tegel	1	D	Formtegel, rött
316	Bränd lera	Tegel	1	F	Formtegel, rött
317	Bränd lera	Tegel	1	F	Formtegel, rött
318	Bränd lera	Tegel	1	F	Murtegel, rött, intryck (finger-, djur-?). Höjd: 8 cm

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se